

Josep Maria de Sagarra vist per Arbó

Ara que es compleixen 50 anys de la mort de Josep Maria de Sagarra es van succeint els actes commemoratius per tot el país a través d'estudis, publicacions i homenatges a un autor que sempre ha estat, malgrat la Guerra Civil, en el cim de la nostra literatura. Des de fa uns mesos, són molts els crítics i escriptors que el recorden en les seves vessants literàries (novel·lista, dramaturg, poeta, periodista, memorialista, traductor...) i personals. Afortunadament, des de les Terres de l'Ebre, Sebastià Juan Arbó el va conèixer intensament i va arribar a ser-ne un gran amic, tal com explica l'autor rapitenc en les seves memòries, contant anècdotes de la seva vida i la visió peculiar de veure el món: la vida nocturna, les festes, les tertúlies de l'Ateneu, la seva manera de convertir-se en protagonista destacat en els llocs on anava, els acudits, amb un punt amarg i cruel per a criticar els adversaris, la forma elegant en el vestir... En definitiva, un *bon vivant*, com corresponia a la seva classe, d'ascendència aristocràtica.

Ara que també es compleixen 60 anys de la publicació de la biografia sobre Verdaguer a càrrec d'Arbó, és bo recordar com Sagarra va ser un dels primers a advertir l'excel·lent estudi que Arbó havia fet sobre el poeta de Folgueroles, i així li va dir a l'editor Josep M. Cruzet: "Estem davant un fet important, l'obra fa impressió".

Quan va morir Sagarra, al setembre de 1961, l'Ateneu Barcelonès va considerar dedicar-li la inauguració del curs d'aquell any i el llavors ministre –i president de l'entitat– Pedro Gual Villalbí, d'acord amb la junta de l'Ateneu, van creure convenient que el discurs inaugural el fes Arbó, "com a novel·lista de fama, amic del difunt, ateneïsta entusiasta com Sagarra i biògraf de personatges eminents", en paraules del mateix Gual Villalbí. Arbó va fer un llarg, emotiu i magnífic discurs sobre l'amic mort recentment, del qual, justament, copio dos fragments, suficientment explícits, per a saber el que pensava Arbó de Sagarra, i que ens dona, així mateix, una amarga reflexió sobre la societat

d'aquells temps, molt semblant en certs aspectes a l'actual.

"Sagarra emplenava llavors Catalunya amb el seu verb i amb la fama del seu nom; les seves comèdies eren representades i aplaudides, els seus versos llegits i admirats..., temps feliç aquell, en el qual la figura d'un poeta representava alguna cosa en la societat dels homes, i no l'havien ofegat, com ara, el guirigall, la confusió, els discursos dels polítics, la mediocritat de l'ambient, la por i les veus desvergonyides de la propaganda, que han envaït tots els camps. Una simple ullada al panorama del món ens acabaria convencent d'allò que hem arribat a perdre amb el canvi.

"Fou Josep Maria de Sagarra un poeta essencialment popular. Ara ens diuen que la poesia és una altra cosa: que el poble no pot entrar en la festa del que és modern. D'aquí ve aquesta solitud terrible en què viu el món, i aquesta tremenda solitud en què viu el poeta. Tots hem perdut. No va tenir, és cert, la grandesa de Verdaguer; li faltà la força, l'audàcia de la fantasia i la vehemència del sentiment; Ma-

ragall el superà també en el vol de la inspiració, en la profunditat i en la puresa, però en molts aspectes es pot comparar a ells i, fins i tot, superar-los. Una cosa va dominar en ell per damunt de tot: l'amor a la seva terra. Fou, efectivament, el més català dels nostres poetes, el que va interpretar millor el nostre poble damunt dels escenaris, en els seus poemes, dos dels quals, els més importants, foren concebuts i escrits sobre els temes més vinculats a la nostra

història i la nostra tradició: *El comte Arnau* i *Montserrat*, en el qual ens donà la seva professió de fe més sincera, el seu "sinceríssim testament", com ell digué, i que conclougué mentre l'huracà de la guerra rugia encara sobre Europa en el gran desastre".

Heus ací la terra i els seus homes. Ara que es compleixen cinquanta anys de la mort de Josep Maria de Sagarra i seixanta de la biografia del *Verdaguer* de Sebastià Juan Arbó és bo recordar-ho com a record d'homenatge a tots dos escriptors.

